

ΣΧΟΛΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
61^η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

«ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ

ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΩΝ.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ Ή ΟΥΤΟΠΙΑ;»

ΑΠΟ

ΑΝΧΗ (ΤΘ) ΓΕΩΡΓΙΟ ΛΕΤΣΙΟ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2009

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ **ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΩΝ. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ Ή** **ΟΥΤΟΠΙΑ:** **(ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ)**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανθρώπινη επικοινωνία συνυπάρχει με τον άνθρωπο από της εμφανίσεώς του πάνω σε αυτόν τον πλανήτη. Όμως στην εποχή μας η εξέλιξη των τεχνικών μέσων επέτρεψε την ανάπτυξη της επικοινωνίας σε τέτοιο βαθμό, που λίγες δεκαετίες πριν, δε θα μπορούσαμε ούτε καν να το φανταστούμε. Η επιτυχία εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από την ικανότητα να περνάς το μήνυμά σου σε όσο το δυνατόν πιο ευρύ κοινό. Αυτό το γεγονός, αναπόφευκτα, έχει αναδείξει το ρόλο των μέσων με τα οποία επιτυγχάνεται ή και ελέγχεται η επικοινωνία. Τα τελευταία χρόνια, όταν γίνεται αναφορά στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ), όλο και περισσότερο, παρομοιάζεται η ύπαρξη και λειτουργία τους, ως μία οιονεί «εξουσία». Η επίδραση της εξουσίας αυτής στην πορεία ενός κράτους, ως κοινωνικής, πολιτικής, οικονομικής, πολιτιστικής, αλλά και στρατιωτικής οντότητας, είναι χωρίς υπερβολή καταλυτική, λόγω και της τεράστιας τεχνολογικής ανάπτυξης των μέσων και τρόπων επικοινωνίας. Είναι προφανές πως ο τομέας της Εθνικής μας Άμυνας, με όλες τις ευαισθησίες και τις ιδιαιτερότητες του, επηρεάζεται κι' αυτός καθοριστικά από τη δύναμη της επικοινωνίας.

Η παρούσα εργασία θα εξετάσει ορισμένες πτυχές του θέματος, συμβάλλοντας προς την κατεύθυνση της εξομάλυνσης των σχέσεων Ε.Δ. και ΜΜΕ και την διάνοιξη της πρόσβασης προς το κοινό. Σε τελική ανάλυση, οι προσεγγίσεις διαφέρουν, αλλά ο στόχος είναι (ή τουλάχιστον θα έπρεπε να είναι) κοινός, δηλαδή η εξυπηρέτηση του Εθνικού συμφέροντος. Ελπίζω να καταδείξω τη σημασία της επικοινωνίας των Ε.Δ. με τους πολίτες, ως ένα σημαντικό πολλαπλασιαστή ισχύος για την Εθνική Άμυνα. Από την άλλη πλευρά η έλλειψη επικοινωνίας Ε.Δ. και πολιτών μπορεί να αποδειχθεί ολέθρια σε κρίσιμες καταστάσεις. Αν όμως οι Ένοπλες Δυνάμεις πρόκειται να ανοιχτούν στο κοινό, πρέπει πρώτα να κατανοήσουν τα γενικά ενδιαφέροντα των ΜΜΕ. Διαθέτοντας οι ΕΔ ένα κλάσμα του χρόνου και των πόρων τους στο να κατανοήσουν τα ΜΜΕ, θα ήταν πολύ καλύτερα προετοιμασμένες για τη σύζευξη μαζί τους.

Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Με τη λέξη **επικοινωνία** (μεταξύ ανθρώπων) εννοούμε την εξωτερική νοήματος, ή την αποδοχή νοήματος, ή την ανταλλαγή νοήματος, με αποτέλεσμα τη δημιουργία του συναισθήματος της (προσδοκώμενης ή συντελεσμένης) κατανόησης. Πιο απλά, επικοινωνώ σημαίνει καθιστώ κάποιον κοινωνό (γνώστη) ενός μηνύματος για να προκαλέσω ένα αποτέλεσμα.

Η «**μάζα**» αποτελείται από ανώνυμα άτομα και χαρακτηρίζεται από ελάχιστη αλληλεπίδραση ή επικοινωνία μεταξύ των μελών της. Συνήθως αποτελείται από άτομα

με ετερογενή προέλευση όσον αφορά την κοινωνική τους θέση, το επάγγελμα, την οικογενειακή ζωή και τις τοπικές παραδόσεις. Οι μάζες ασκούν σήμερα λειτουργίες, που μέχρι τώρα φυλάσσονταν για τις μειοψηφίες.

Με τη σταδιακή εξέλιξη της κοινωνίας και την ανάπτυξη της τεχνολογίας προέκυψε ένα διαφορετικό είδος επικοινωνίας, **η μαζική ή συλλογική επικοινωνία** κατά την οποία ένα μήνυμα, άσχετα από το περιεχόμενό του (και τη σημασία για τους παραλήπτες του) απευθύνεται σε έναν ακαθόριστο αριθμό ανθρώπων. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της μαζικής επικοινωνίας είναι το είδος του δέκτη - ακροατηρίου στο οποίο απευθύνεται, ο τρόπος μετάδοσης του μηνύματος αλλά και το περιεχόμενο και ο στόχος των μηνυμάτων που εκπέμπονται. Με τον όρο μαζική επικοινωνία εννοούμε τη διαδικασία εκείνη στο πλαίσιο της οποίας πρόσωπα ή κοινωνικές ομάδες χρησιμοποιούν τεχνητά μέσα - όπως κινηματογράφο, τύπο, ραδιόφωνο, τηλεόραση- προκειμένου να μεταδώσουν σ' ένα ανώνυμο, ετερογενές και διασκορπισμένο κοινό ένα μήνυμα με συμβολικό συχνά περιεχόμενο και το οποίο ασκεί επίδραση στη νοοτροπία, τις αξίες, και γενικά τον τρόπο θεώρησης των πραγμάτων.

Οι παράγοντες της επικοινωνίας και της ενημέρωσης είναι τέσσερις: Ο Λαός, η Εξουσία, τα ΜΜΕ, και τα διάφορα συμφέροντα. Μεταξύ αυτών αναπτύσσεται μία ιδιόμορφη σχέση, όπου με στόχο το λαό και όργανο τα ΜΜΕ, οι δύο παράγοντες, εξουσία και συμφέροντα, ανταγωνίζονται για το δικό του λόγο ο καθένας, να επηρεάσουν τη λεγόμενη «κοινή γνώμη».

Τα ΜΜΕ έχουν μια πολύ αισθητή παρουσία σε όλους τους χώρους και τις στιγμές της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου. Παίζουν ένα σημαντικότατο ρόλο σε κάθε φάση ή στάδιο της διαδικασίας κοινωνικοποίησης. Και δεδομένου ότι, σε τελευταία ανάλυση, το βασικό αποτέλεσμα όλης αυτής της διαδικασίας είναι η ολόπλευρη και βαθύτατη αλλοτρίωση των μαζών, στον 20^ο αιώνα τα μέσα επικοινωνίας λειτουργούν ως κεντρικοί αλλοτριωτικοί μηχανισμοί της σύγχρονης κοινωνίας. Πρέπει όμως εδώ να τονισθεί ότι η αλλοτρίωση των μαζών, δηλαδή η μαζικοποίηση της κοινωνίας, όχι μόνο προϋπάρχει των σύγχρονων μέσων επικοινωνίας (δημιουργείται δηλαδή από συνθήκες και θεσμούς που βρίσκονται έξω από το χώρο της επικοινωνίας), αλλά αποτελεί βασική προϋπόθεση της ανάπτυξης και λειτουργίας τους.

ΟΙ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Η αποστολή των Ενόπλων Δυνάμεων είναι να προστατεύει και να υπερασπίζεται την εδαφική ακεραιότητα της χώρας. Η ενημέρωση του κοινού επί στρατιωτικών θεμάτων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των στρατιωτικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια μιας επιχείρησης. Οτιδήποτε γίνεται από τις ΕΔ, προκειμένου να φέρουν εις πέρας την αποστολή τους – είτε καλό, είτε κακό – περιλαμβάνεται μέσα στη σφαίρα του σημερινού Παγκόσμιου Περιβάλλοντος Πληροφοριών. Η ενημέρωση βοηθά τον εκάστοτε Διοικητή να κατανοήσει και να ενεργήσει κατάλληλα μέσα σε αυτό το καινούριο περιβάλλον. Η ενημέρωση εξασφαλίζει την προσπάθεια του διοικούντος να καλύψει τις πληροφοριακές ανάγκες και τις προσδοκίες του κοινού (εσωτερικό και εξωτερικό) χωρίς ζημία, ολοκληρώνοντας επιτυχημένα την αποστολή. Αντανακλά την πεποίθηση ότι η

ενημέρωση θα εμπνεύσει το κοινό και τους πολιτικούς ηγέτες και θα επηρεάσει τη στρατηγική κατεύθυνση, το εύρος και τη διάρκεια των επιχειρήσεων.

Κατά την περίοδο της ειρήνης η αποστολή της ενημέρωσης τύπου είναι η παροχή έγκαιρων και ακριβών πληροφοριών για όλες τις δραστηριότητες του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ), των στρατηγείων και των μονάδων που βρίσκονται κάτω από τον επιχειρησιακό και διοικητικό έλεγχο του ΓΕΕΘΑ σύμφωνα με την εκάστοτε πολιτική και επιχειρησιακή ασφάλεια. Στο ΓΕΕΘΑ και στα Γενικά Επιτελεία είναι οργανωμένα και λειτουργούν Γραφεία Ενημέρωσης Τύπου για την υποστήριξη κατά τον αποτελεσματικότερο τρόπο των επιχειρησιακών απαιτήσεων και δραστηριοτήτων.

Σε περιόδους έντασης και κρίσης οι Διοικητές και οι εκπρόσωποι τύπου θα πραγματοποιούν όλες εκείνες τις προπαρασκευαστικές ενέργειες οι οποίες είναι απαραίτητες για την παροχή αποτελεσματικής πληροφόρησης των ΜΜΕ για κάθε περίοδο κρίσης ή σύγκρουσης που μπορεί να επακολουθήσει. Ένας από τους σημαντικότερους αντικειμενικούς σκοπούς των κέντρων ενημέρωσης τύπου είναι να συμβάλλουν στην αποκλιμάκωση της κατάστασης με την εφαρμογή εκστρατείας πληροφόρησης των ΜΜΕ. Το Κέντρο ενημέρωσης τύπου οργανώνεται και λειτουργεί βάση σχεδίων που υπάρχουν από την περίοδο της ειρήνης, μόλις η κατάσταση το επιβάλλει. Κύρια αποστολή του είναι η συμβολή στην ομαλοποίηση της κατάστασης, με την παροχή έγκαιρων, ακριβών και αξιόπιστων πληροφοριών. Στην περίοδο συγκρούσεων το κέντρο τύπου θα είναι σε πλήρη δραστηριοποίηση μέχρι να διαταχθεί να σταματήσει η λειτουργία του. Ιδρύεται στο ΓΕΕΘΑ, αμέσως μετά την ανάληψη του επιχειρησιακού ελέγχου των ΕΔ από τον Αρχιστράτηγο, ενώ είναι δυνατόν να απαιτηθεί η λειτουργία του στα Γενικά Επιτελεία των κλάδων και από τους κατά τόπους μείζονες σχηματισμούς σύμφωνα με υπάρχοντα σχέδια από την περίοδο της ειρήνης.

Ο αρχηγός ΓΕΕΘΑ (Α/ΓΕΕΘΑ) έχει την απόλυτη αρμοδιότητα αποδέσμευσης πληροφοριών ο οποίος είναι δυνατόν να μεταφέρει την αρμοδιότητα αυτή, στο επιτελείο ή και σε άλλους φορείς, αναλόγως των περιστάσεων. Μέσα στα πλαίσια της στρατιωτικής και πολιτικής ασφάλειας το μέγιστο δυνατό των πληροφοριών θα πρέπει να αποδεσμεύονται προς το κοινό. Είναι σημαντικό να μην αποκρύπτονται πληροφορίες που δεν έχουν αξία για τον εχθρό, καθώς και να μην αποκρύπτονται πληροφορίες που θα βοηθήσουν στην κατανόηση και στήριξη της κοινής γνώμης στις στρατιωτικές επιχειρήσεις και δραστηριότητες. Άσκοπη διαβάθμιση πληροφοριών που βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση και υποστήριξη της κοινής γνώμης θα πρέπει να αποφεύγονται.

ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ - ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

Στη χώρα μας, τα θέματα του Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημερώσεως γενικά, καλύπτονται από τους παρακάτω κανόνες δικαίου:

- α. Το Σύνταγμα της χώρας (άρθρα 14 και 19).
- β. Ο Νόμος υπ' αριθ. 2243/94, περί καταργήσεως των ειδικών ποινικών διατάξεων περί τύπου
- γ. Ο Ποινικός Κώδικας, άρθρα 134/135,137,146,149,191 και άλλα.
- δ. Ο ν.2328/1995 «Περί Ιδιωτικής Τηλεόρασης, Τοπικής Ραδιοφωνίας, Ραδιοτηλεοπτικής αγοράς κ.λ.π»

ΜΜΕ και Ασφάλεια

Τα ΜΜΕ έχοντας ως σκοπό την ενημέρωση της κοινής γνώμης, αναζητούν σε κάθε ευκαιρία, σε κάθε χώρο και με κάθε τρόπο, την είδηση και την εικόνα που θα εντυπωσιάσει τον αναγνώστη» ή τηλεθεατή ή ακροατή. Η προσπάθεια όμως αυτή, μπορεί για λόγους ανταγωνισμού, άγνοιας, κέρδους, προσωπικής προβολής και σκοπιμοτήτων, να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στην ασφάλεια πληροφοριών

Από την πλευρά των Ε.Δ, ο στρατιωτικός αναπτύσσεται και λειτουργεί μέσα σε ένα χώρο όπου οι περισσότερες ενέργειες και καταστάσεις περιβάλλονται από κάποια διαβάθμιση ασφαλείας. Κάθε μετάδοση διαβαθμισμένης πληροφορίας σε αναρμόδια πρόσωπα μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την αποστολή των Ε.Δ. και γι' αυτό κάθε αποκάλυψη στρατιωτικού μυστικού χαρακτηρίζεται από τον Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα ως βαρύ έγκλημα και τιμωρείται με ανάλογες ποινές.

Και τίθεται το ερώτημα αν θα πρέπει να υπάρχουν στεγανά στο χώρο των Ε.Δ.. Η απάντηση είναι βεβαίως αρνητική αλλά επισημαίνεται ότι ούτε σχεδίαση, ούτε επιχειρήσεις» ούτε εξοπλιστικά προγράμματα μπορούν να γίνονται με πλήρη δημοσιότητα. Ασφαλώς ο Ελληνικός λαός θα πρέπει να ενημερώνεται για το τι γίνεται και στο χώρο των Ε.Δ., αλλά όταν πρόκειται για ειδικά θέματα που άπτονται της αποτελεσματικότητάς του, τότε η ενημέρωση θα πρέπει να περιορίζεται στο βαθμό που τα υπεύθυνα προς τούτο πρόσωπα των Ε.Δ., κρίνουν με κριτήριο τις επικρατούσες συνθήκες και το Εθνικό συμφέρον.

ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Οι ΕΔ έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν τον Ελληνικό λαό και γενικότερα το κοινό του εσωτερικού και του εξωτερικού, όπου απαιτείται, για τις διάφορες δραστηριότητες τους. Προσφέροντας πληροφορίες «ανοιχτά και τίμια» με την ελάχιστη καθυστέρηση, δείχνουν θάρρος, ειλικρίνεια, ικανότητα και αφοσίωση και συνεισφέρουν στην εδραίωση της εμπιστοσύνης και στο σεβασμό του στρατεύματος. Οι επιχειρήσεις ενημέρωσης κοινού βγάζουν προς τα έξω το προσωπικό χαρακτήρα, τις πεποιθήσεις, τις αξίες και ηθικές των ΕΔ. Η στρατιωτική ενημέρωση του κοινού και του τύπου συμβάλλει θετικά στην καλύτερη κατανόηση των ΕΔ και της συνεισφοράς τους στο έθνος.

Η γνώμη του κοινού σχετικά με τις Ε.Δ., επηρεάζεται πολύ από τις πράξεις κάθε διοίκησης. Αυτά που η διοίκηση κάνει ή αποτυγχάνει να κάνει επηρεάζουν την αντίληψη και τη νοοτροπία του Ελληνικού λαού, πάνω στον οποίο οι Ε.Δ. βασίζονται για την υποστήριξη και επιβίωσή τους. Αυτό δεν ισχύει μόνο για τις πράξεις που γίνονται επίσημα, αλλά και γι' αυτές που γίνονται ανεπίσημα, οι οποίες με το να γίνουν ή να μη γίνουν, επηρεάζουν την κοινή γνώμη. Αυτή η αρχή ισχύει και για το καθένα από τα μέλη του στρατεύματος, καθώς και για το πολιτικό προσωπικό στις επαφές τους με την υπόλοιπη κοινωνία. Η σύναψη κοινωνικών σχέσεων είναι ένα ζωτικό μέρος των επιτυχιών των δημοσίων σχέσεων. Οι Διοικητές και οι Αξιωματικοί Δημοσίων Σχέσεων πρέπει να αρπάξουν τις ευκαιρίες, να αποκτήσουν και να διατηρήσουν δεσμούς με το «εσωτερικό» και «εξωτερικό» κοινό.

Οι στόχοι των κοινωνικών σχέσεων είναι η ανάπτυξη ανοικτών, αμοιβαία ικανοποιητικών σχέσεων συνεργασίας μεταξύ του στρατεύματος και της κοινότητας.

Ένα επιτυχές πρόγραμμα δημοσίων σχέσεων βελτιώνει την εικόνα του στρατεύματος στο κοινό, καθώς και την εκτίμηση για το στρατόπεδο και τους στρατιώτες, για τα μέλη των οικογενειών τους και το πολιτικό προσωπικό που εργάζεται στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις. Είναι βασισμένο στη διαφάνεια και στην ειλικρίνεια. Οι στόχοι των κοινωνικών δραστηριοτήτων είναι η κοινωνική βοήθεια και οι βελτιώσεις του κοινωνικού υπόβαθρου, μέσα στο οποίο το Στράτευμα εργάζεται και ζει.

Το ηθικό των στρατευσίμων και των μονίμων στελεχών των Ε.Δ., αποτελεί αναμφισβήτητο αντικείμενο μέριμνας της Πολιτικής και Στρατιωτικής Ηγεσίας και πολλά μπορούν να λεχθούν και να γραφούν για τις ενέργειες που απαιτούνται για την τήρηση του σε υψηλό επίπεδο. Το ηθικό όμως του πληθυσμού της χώρας, καίτοι δεν περιλαμβάνεται στην αποστολή των Ε.Δ., εν τούτοις σ' αυτό το έργο, οι Ε.Δ. συμμετέχουν αποφασιστικά και αποτελούν πρωταγωνιστικό παράγοντα. Η σχεδίαση και ο συντονισμός των παρεμβάσεων, «παραινήσεων», ειδήσεων, πληροφοριών, συνθημάτων, φράσεων, κ.λπ., που απαιτούνται για την εκπλήρωση αυτού του έργου, απασχολούν ειδικό και συγκεκριμένο κρατικό φορέα, με εξειδικευμένους ψυχολόγους ως συνεργάτες. Στις Ε.Δ. το έργο αυτό επιτελεί ειδική Διεύθυνση Ψυχολογικών Επιχειρήσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από όσα αναφέρθηκαν και αναλύθηκαν ανωτέρω διαπιστώνεται ότι το σύστημα με το οποίο σήμερα ενημερώνεται η κοινή γνώμη επί θεμάτων που αφορούν στις Ε.Δ., παρουσιάζει αδυναμίες και επιδέχεται βελτιώσεις. Τα βασικά συμπεράσματα είναι:

α. Κρίνεται αναγκαία η δημιουργία καλύτερου ψυχολογικού κλίματος, επιπέδου εργασίας, εκτιμήσεως και εμπιστοσύνης, στα εμπλεκόμενα όργανα, τόσο από την πλευρά του ΥΕΘΑ, όσο και των ΜΜΕ.

β. Απαιτείται η πρόβλεψη για εξειδίκευση στελεχών των Ε.Δ. σε θέματα ΜΜΕ, ώστε αυτά (τα στελέχη), υπηρετώντας σε ανάλογες θέσεις και γραφεία του ΥΕΘΑ (γενικά), να λειτουργούν περισσότερο συνδεδεμένα με τους κατ' επάγγελμα δημοσιογράφους, που καθημερινά θα έρχονται σε επαφή.

γ. Η διαπίστευση των δημοσιογράφων πρέπει να γίνεται με κάποια στοιχειώδη κριτήρια επαγγελματικής γνώσεως του εξειδικευμένου αντικειμένου τους. Ένας καλός τρόπος θα ήταν η λειτουργία ταχύρρυθμου σεμιναρίου για τους νεοδιαπιστευόμενους δημοσιογράφους, για την πληροφόρησή τους στις ιδιαιτερότητες του στρατιωτικού επαγγέλματος αλλά και στα τρέχοντα θέματα και διαδικασίες.

δ. Απαιτείται η δημιουργία κανόνων δεοντολογίας από τα προϊστάμενα κλιμάκια των δημοσιογράφων (ΕΣΗΕΑ κ.λπ.), ώστε με προσωπική αυτοκριτική, να αποφεύγονται δημοσιοποιήσεις καταστάσεων που μπορεί να δημιουργήσουν προβλήματα στο αξιόμαχο των Ε.Δ.

ε. Απαιτείται αποκέντρωση της ευθύνης ενημερώσεως και σε κλιμάκια κάτω του ΥΕΘΑ - Γενικά Επιτελεία (ΓΕ), για τρέχοντα θέματα επικαιρότητας, όπως ατυχήματα, ασκήσεις μικρής κλίμακας κ.λπ.

ζ. Το γεγονός ότι το ισχύον Νομικό καθεστώς καλύπτει επαρκώς τις περιπτώσεις απορρήτου επί θεμάτων σχεδιάσεως, επιχειρήσεων, εξοπλιστικών προγραμμάτων, διασποράς ειδήσεων κ.λπ., δεν πρέπει να αποτελεί το μόνο ανασχετικό παράγοντα αποφυγής υπερβολών από την πλευρά των ΜΜΕ. Εξάλλου αυτό το νομικό πλαίσιο δεν καλύπτει και όλες τις περιπτώσεις.

ζ. Απαιτείται - αν αυτό κριθεί σκόπιμο - ο έλεγχος αποδόσεως των υφισταμένων μέτρων ασφαλείας και η βελτίωση τους.

η. Το Υπουργείο και τα Γενικά Επιτελεία θα πρέπει μέσω των εκπροσώπων Τύπου να παρέχουν καθημερινή πληροφόρηση προς τους διαπιστευμένους δημοσιογράφους πάνω σε θέματα των Ε.Δ. που μπορεί να ενδιαφέρουν την κοινή γνώμη, ώστε να μην αναγκάζονται οι δημοσιογράφοι να κυνηγάνε την είδηση περιφερόμενοι στους διαδρόμους και στα γραφεία. Για την κάλυψη της αδυναμίας αυτής θα μπορούσε να δημιουργηθεί στο στρατόπεδο Παπάγου και εκτός των κυρίων κτιρίων, Γραφείο Τύπου και για τους τρεις Κλάδους. Στο χώρο αυτό θα παραμένουν οι δημοσιογράφοι, θα γίνονται οι ενημερώσεις τους και θα λαμβάνουν χώρα οι συνεντεύξεις. Το κτίσμα θα πρέπει να έχει χώρο εργασίας, χώρο ανακοινώσεων και συνεντεύξεων, καθώς και χώρο ανάπαυσης με κυλικείο. Βέβαια θα πρέπει να υπάρχει και σύγχρονος επικοινωνιακός εξοπλισμός με τηλέφωνα, Fax, μονωμένους τηλεφωνικούς θαλάμους κ.λπ. Ανάλογα γραφεία ίσως θα ήταν σκόπιμο να δημιουργηθούν και σε επίπεδο μεγάλων Σχηματισμών.

θ. Οι Ε.Δ. και ΜΜΕ μπορεί να έχουν διαφορετικές προτεραιότητες σε θέματα ασφαλείας πληροφοριών, ο στόχος όμως είναι κοινός, δηλαδή η εξυπηρέτηση του Εθνικού συμφέροντος.

ι. Το Εθνικό συμφέρον αποτελεί το βασικό παράγοντα που θα οριοθετεί σχέσεις, συνεργασία και κατανόηση μεταξύ Ε.Δ. και ΜΜΕ και θα καθορίζει τον βαθμό αυτοελέγχου των ΜΜΕ. Κρίνεται απαραίτητη η συστηματική και περιοδική ενημέρωση των διαπιστευμένων στις Ε.Δ. δημοσιογράφων, πάνω στις ιδιαιτερότητες του χώρου των Ε.Δ., σε θέματα ασφαλείας πληροφοριών

ια. Η συνεργασία ΜΜΕ με τις Ε.Δ. και τους ειδικούς προς τούτο Κρατικούς φορείς, καθιστά δυνατή τη διεξαγωγή Ψυχολογικών Επιχειρήσεων, οι οποίες είναι αναπόσπαστο τμήμα των πολεμικών ή προπαρασκευαστικών, προς πόλεμο, επιχειρήσεων. Η εξάπλωση της εικόνας και του λόγου των ΜΜΕ, σε αληθή χρόνο, που μεταφέρεται μέσα και στο τελευταίο σπίτι της επικράτειας, έχει καταστήσει τις Ψυχολογικές Επιχειρήσεις, ένα όπλο τεράστιας ισχύος, που απαιτεί προσεκτικό και λεπτομερή σχεδιασμό. Το θέμα της χρησιμοποίησεως των ΜΜΕ για Ψυχολογικές Επιχειρήσεις, επειδή εκφεύγει των ορίων της παρούσης διατριβής, εκτιμάται ότι απαιτεί περαιτέρω ενδελεχή ανάλυση.

Προτάσεις

Πολλές από τις υπάρχουσες δυσλειτουργίες και αδυναμίες στην επικοινωνιακή πολιτική των Ε.Δ. είναι δυνατόν να βελτιωθούν με ενέργειες μικρού σχετικά κόστους σε σχέση με τα πολλαπλά οφέλη που θα προκύψουν. Συγκεκριμένα προτείνεται:

α. Να υπάρξει πρόβλεψη για εξειδίκευση στελεχών των Ε.Δ. σε θέματα ΜΜΕ ώστε αυτά τα στελέχη, υπηρετώντας αργότερα σε ανάλογες θέσεις και γραφεία του Υπουργείου, να λειτουργούν περισσότερο συνδετικά με τους κατ' επάγγελμα δημοσιογράφους που καθημερινά θα έρχονται σε επαφή.

β. Θεωρείται αναγκαία η δημιουργία εντευκτηρίου και γραφείων εργασίας των δημοσιογράφων, σε ειδικό, ανεξάρτητο κατά το δυνατόν, χώρο εξοπλισμένο με σύγχρονα επικοινωνιακά μέσα, κυλικείο και γενικά ευκολίες που θα επιτρέπουν την άνετη διεξαγωγή του λειτουργήματός τους. Στο χώρο αυτό θα παραμένουν οι δημοσιογράφοι, θα γίνονται οι ενημερώσεις τους και θα λαμβάνουν χώρα οι συνεντεύξεις. Κατ' αυτό τον τρόπο θα βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας των δημοσιογράφων και παράλληλα θα γίνει ευκολότερη η τήρηση των μέτρων ασφαλείας.

γ. Η ενημέρωση των δημοσιογράφων από τα εξουσιοδοτημένα προς τούτο όργανα των Ε.Δ., θα πρέπει να γίνεται τακτικά και να είναι εμπειριστατωμένη όσο επιτρέπει η ασφάλεια πληροφοριών. Η τακτική ενημέρωση, ει δυνατόν καθημερινώς, αποτρέπει κατά το πλείστον τους δημοσιογράφους από τη συνεχή αναζήτηση της είδησης.

δ. Παράλληλα εκτιμάται ότι θα συμβάλλει στην ταχεία ενημέρωση της κοινής γνώμης η δημιουργία γραφείων Τύπου στους Μείζονες Σχηματισμούς των Ε.Δ. αναλόγων με τα γραφεία Τύπου των Γ.Ε. και με εξουσιοδότηση απ' ευθείας ενημέρωσης επί τρεχόντων θεμάτων επικαιρότητας της αρμοδιότητάς τους, όπως ενδεικτικά, ατυχήματα, ασκήσεις μικρός κλίμακος κ.λπ..

ε. Να καθιερωθεί η διεξαγωγή ανά τακτά χρονικά διαστήματα, σεμιναρίων ασφαλείας πληροφοριών και άλλων θεμάτων σχετικών με τις Ε.Δ. για την ενημέρωση των διαπιστευμένων στο ΥΕΘΑ δημοσιογράφων.

ς. Απαιτείται επανεξέταση αποδόσεως του συστήματος ασφαλείας πληροφοριών και χώρων που υπάρχει στις Ε.Δ. και υιοθέτηση ενδεχομένως επιπρόσθετων μέτρων. Οδηγό μπορούν να αποτελέσουν τα εφαρμοζόμενα σε άλλες χώρες ή οργανισμούς.

ζ. Να καθιερωθούν αρχές και ρυθμίσεις, που να ενταχθούν σε κώδικα δεοντολογίας, ώστε βάσει αυτών να εξασκείται αυτοέλεγχος επί των δημοσιοποιουμένων ειδήσεων.